

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 635/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Chemkostav Holding, a. s., Jasenovská 1129, Humenné, zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Finkom, Valaškovská 21, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva na prístup k súdu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného súdu Humenné č. k. 5 Er 686/2011-189 zo 7. apríla 2014 a č. k. 5 Er 686/2011-213 z 18. novembra 2014, ako aj uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 CoE 78/2014 zo 17. septembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Chemkostav Holding, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. januára 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Chemkostav Holding, a. s., Jasenovská 1129, Humenné (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prístup k súdu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uzneseniami Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 Er 686/2011-189 zo 7. apríla 2014 a č. k. 5 Er 686/2011-213 z 18. novembra 2014 a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoE 78/2014 zo 17. septembra 2014.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že na základe návrhu sťažovateľky z 5. augusta 2011 a exekučného titulu – vykonateľného rozsudku okresného súdu sp. zn. 12 Cb 287/98 zo 16. mája 2000 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Cob 225/00 z 30. apríla 2001 – bolo na okresnom súde vedené namietané exekučné konanie o vymoženie pohľadávky sťažovateľky v sume 34 530,21 € a trov exekúcie proti povinnému mestu Humenné (ďalej len „povinný“). Sťažovateľka svoju aktívnu legitimáciu v exekučnom konaní odôvodňovala tým, že pohľadávku, ktorá je predmetom exekúcie, nadobudla na základe zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky z 22. marca 2001 a následne na základe zmlúv o postúpení pohľadávok z 30. novembra 2001, z 18. decembra 2003, z 25. marca 2004, z 31. marca 2005 a z 25. augusta 2006 (ďalej len „súbor zmlúv o postúpení pohľadávok“) uzatvorených medzi spoločnosťou Chemkostav Doprava a mechanizácia, s. r. o., Humenné, ako postupcom a sťažovateľkou ako postupníkom. Po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi bolo povinnému 14. októbra 2011 doručené upovedomenie o začatí exekúcie, proti ktorému sa povinný bránil podaním námietok proti exekúcii. Okresný súd uznesením č. k. 5 Er 686/2011-189 zo 7. apríla 2014 vyhovel námietkam povinného v celom rozsahu, keď vykonaným dokazovaním zistil, že na podklade toho istého exekučného titulu bolo 20. novembra 2001 začaté exekučné konanie proti povinnému v prospech oprávneného Chemkostav HSV Humenné, a. s., vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 Er 2835/2001. V označenom exekučnom konaní došlo k splneniu záväzku povinným, táto okolnosť spôsobila zánik vymáhaného nároku, a preto nie je možné duplicitne viesť exekúciu pre tú istú pohľadávku.

Podľa názoru exekučného súdu tým, že došlo k uspokojeniu pohľadávky z exekučného titulu povinným ešte v roku 2002, v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie dňa 5. augusta 2011 už sťažovateľka nebola aktívne legitimovaná v exekučnom konaní, predmetom ktorého je pohľadávka, ktorú údajne nadobudla na základe súboru zmlúv o postúpení pohľadávok.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky napadnutým uznesením sp. zn. 4 CoE 78/2014 zo 17. septembra 2014 uznesenie okresného súdu o vyhovení námietkam povinného ako vecne správne potvrdil.

Po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa námietkam povinného vyhovel, okresný súd uznesením č. k. 5 Er 686/2011-213 z 18. novembra 2014 exekúciu v celom rozsahu zastavil podľa § 50 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa názoru sťažovateľky je „napadnuté rozhodnutie Okresného súdu Humenné 5Er/686/2011-213 zo dna 18.11.2014 vrátane konania, ktoré mu predchádzalo (najmä námietkového konania), nezákonné, nepreskúmateľné a nezrozumiteľné... Súd v rámci námietkového konania a následného rozhodovania o námietkach fakticky poprel vlastnícke právo sťažovateľa k jeho pohľadávke a odňal mu navyše možnosť konať pred súdom ako aktívne legitimovanému účastníkovi, a to aj napriek tomu, že sám vydal poverenie na výkon exekúcie v tejto veci.“

Sťažovateľka v sťažnosti rozsiahlo argumentuje a uvádza skutočnosti, ktoré podľa nej preukazujú, že spornú pohľadávku nadobudla postúpením, v dôsledku čoho je nepochybne aktívne legitimovaná na jej vymáhanie. Podľa sťažovateľky návrh podaný v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 Er 2835/2001 bol nulitným návrhom, keďže spoločnosť Chemkostav HSV Humenné, a. s., v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie už nebola vlastníčkou spornej pohľadávky. Sťažovateľka spochybňuje aj záver konajúcich súdov o uspokojení pohľadávky oprávneného v označenom exekučnom konaní odpísaním finančných prostriedkov z účtu povinného v prospech účtu súdneho exekútora, keďže podľa sťažovateľky je nepochybné, že tieto právne úkony súdneho exekútora

vykonané po vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka Chemkostav HSV Humenné, a. s., sú právne neúčinné.

Sťažovateľka okrem porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie namieta tiež porušenie práva na prístup k súdu a práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia postupom konajúcich súdov, pričom uvádza:

„... súd porušil právo na prístup k súdu, keď konštatoval, že sťažovateľ nie je vlastníkom pohľadávky, pre ktorú sa vedie exekučné konanie a odňal mu tak fakticky možnosť aktívnej legitímácie v tomto konaní, čím následne jednoznačne došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prístup k súdu.

... súd v rámci námietkového konania a následne v konaní o zastavení exekúcie pochybil, keď na základe vykonaných dôkazov došiel k skutkovému a právnemu stavu, ktorý nevychádza z vykonaného dokazovania.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Chemkostav Holding, a.s., so sídlom Jasenovská 1129, 066 01 Humenné... na prístup k súdu a na spravodlivé súdne konanie upravené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR bolo rozhodnutím:

- Uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 5 Er/686/2011-213 zo dňa 18.11.2014

- Uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4CoE/78/2014-208 zo dňa 17.09.2014

v spojitosti s uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 5Er/686/2011-189 zo dňa 07.04.2014, porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie - Uznesenie Okresného súdu Humenné sp. zn. 5 Er/686/2011-213 zo dňa 18.11.2014, zrušuje Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4CoE/78/2014-208 zo dňa 17.09.2014 v spojitosti s uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 5Er/686/2011-189 zo dňa 07.04.2014 a zároveň mu vracia vec na ďalšie konanie, v ktorom je porušovateľ povinný vec opätovne prerokovať a rozhodnúť.

3. Súd priznáva sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania a právnenému zástupcovi sťažovateľa nárok na náhradu trov právneho zastúpenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na prístup k súdu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uzneseniami okresného súdu č. k. 5 Er 686/2011-189 zo 7. apríla 2014 a č. k. 5 Er 686/2011-213 z 18. novembra 2014, ako aj uznesením krajského súdu sp. zn. 4 CoE 78/2014 zo 17. septembra 2014.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 5 Er 686/2011-189 zo 7. apríla 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 CoE 78/2014 zo 17. septembra 2014

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z príloh sťažnosti doručených ústavnému súdu vyplýva, že napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 5 Er 686/2011-189 zo 7. apríla 2014 okresný súd rozhodol o námietkach povinného, ktorým vyhovel. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 4 CoE 78/2014 zo 17. septembra 2014 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Označené uznesenie krajského súdu bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľky 20. októbra 2014 a toho istého dňa nadobudlo aj právoplatnosť. V okolnostiach prípadu sťažovateľky preto lehota na podanie sťažnosti proti označeným rozhodnutiam ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde uplynula 20. decembra 2014. Sťažovateľka podala sťažnosť na poštovú prepravu 26. januára 2015, teda v čase, keď nepochybne uplynula dvojmesačná zákonná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu.

Keďže sťažovateľka svoju sťažnosť nepodala v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje odpustiť zmeškanie tejto lehoty (napr. I. ÚS 235/03, I. ÚS 156/04, II. ÚS 267/04, IV. ÚS 35/04), ústavný súd sa nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok sťažovateľky smerujúcich proti označeným

rozhodnutiam, a preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako oneskorene podanú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 5 Er 686/2011-213 z 18. novembra 2014

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v jej nesúhlase s právnym názorom okresného súdu, ktorým okresný súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa vyhovel námietkam povinného, exekúciu zastavil. Podľa sťažovateľky okresný súd napadnutým uznesením odoprel sťažovateľke prístup k súdu, keď konanie zastavil napriek tomu, že sám vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Napadnuté uznesenie je podľa nej nezákonné, nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené.

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00,

I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd v tomto konaní preto skúmal, či účinky výkonu právomoci okresného súdu v súvislosti s jeho rozhodovaním o zastavení exekúcie sú v súlade s označeným článkom ústavy.

Z odôvodnenia namietaného uznesenia okresného súdu vyplýva, že okresný súd exekúciu zastavil podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého súd exekúciu zastaví, ak je rozhodnutie, ktorým sa námietkam vyhovel, právoplatné. Uznesením okresného súdu č. k. 5 Er 686/2011-189 zo 7. apríla 2014 exekučný súd vyhovel námietkam povinného proti exekúcii v celom rozsahu. Označené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20. októbra 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 CoE 78/2014 zo 17. septembra 2014. Keďže rozhodnutie, ktorým okresný súd vyhovel námietkam povinného proti exekúcii, nadobudlo právoplatnosť, okresný súd v zmysle citovaného ustanovenia § 50 ods. 5 Exekučného poriadku exekúciu v celom rozsahu zastavil.

Ustanovenie § 50 ods. 5 Exekučného poriadku ukladá exekučnému súdu povinnosť ex offo zastaviť exekúciu na základe splnenia zákonného predpokladu, ktorým je právoplatné uznesenie o vyhovení námietkam proti exekúcii. Platná právna úprava v Exekučnom poriadku totiž vychádza z odôvodneného záveru, že pokiaľ už bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že námietkam proti exekúcii sa vyhovel, v exekúcii nemožno pokračovať a jediným možným následkom je zastavenie takejto exekúcie. Exekučný súd je právoplatným rozhodnutím, ktorým sa námietkam proti exekúcii vyhovel, viazaný. Z uvedeného vyplýva, že exekučný súd v konaní o zastavení exekúcie neposudzuje opätovne dôvody, ktoré viedli k vyhovaniu námietkam proti exekúcii a pre ktoré nemožno exekúciu vykonať, príp. v nej nemožno pokračovať. Zastavenie exekúcie podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku je preto obligatórnym následkom procesu námietkového konania, v ktorom sa námietkam vyhovel.

Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že okresný súd v súlade s citovaným ustanovením Exekučného poriadku exekúciu obligatórne zastavil na základe splnenia zákonného predpokladu, ktorým je právoplatné uznesenie, ktorým sa námietkam proti exekúcii vyhovel. Preto postup okresného súdu, ktorý rozhodol o zastavení exekúcie s obmedzením sa na konštatovanie, že námietkam povinného bolo

právoplatne vyhovené, považuje ústavný súd za súladný so zákonom, a teda za ústavne akceptovateľný.

Za danej procesnej situácie okresný súd nepostupoval ani v rozpore so základným právom účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, pretože zastavenie exekúcie odôvodnil práve tou skutočnosťou, ktorú Exekučný poriadok v predmetnom ustanovení § 50 ods. 5 predpokladá. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Z týchto dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 5 Er 686/2011-213 z 18. novembra 2014 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť ako celok bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015